

از سوی علامه سید محمدحسین طباطبایی رحمة‌الله علیه صورت گرفت

افتتاح حساب مشترک برای کمک به مردم مظلوم فلسطین

متحد شوند.^۲

علامه طباطبایی در سال ۱۳۴۹، درست در دوره‌ای که روابط تنگاتنگ اسرائیل و رژیم پهلوی بر همگان هویدا بود، به‌طور علنی جانبداری از ملت فلسطین را پیشه خود ساخت. مرحوم استاد سیدهادی خسروشاهی در این رابطه می‌گوید: «علاوه بر مسائل داخلی، علامه طباطبایی در مسائل مهم دنیای اسلام هم به‌نحوی اظهارنظر و با ادای تکلیف می‌کردند که یکی از آن موارد، مسئله فلسطین بود که ایشان همراه با آیت‌الله سیدابوالفضل زنجانی و شهید آیت‌الله مرتضی مطهری رحمه‌الله با افتتاح حساب مشترک در چند بانک تهران، برای کمک‌رسانی به مردم فلسطین اقدام لازم را به‌عمل آوردند که در آن شرایط حساس، این عمل احساس مسئولیت ویژه‌ای را نشان می‌دهد.^۳

در بهار و تابستان سال ۱۳۴۹، به‌سرعت نسخه‌هایی از یک اعلامیه که در طلیعه آن حدیث نبوی «مَنْ سَمِعَ رَجُلًا يُنَادِي يَا لَلْمُسْلِمِينَ قُلْمٌ يُحِبُّهُ، فَلْيُسِّمْ بِسْمِهِ» نقش بسته بود، بین مردم توزیع شد که در آن، شماره حساب‌هایی به‌منظور کمک به مجاهدان فلسطینی به مردم معرفی شده بود.^۵ این اعلامیه‌ها با امضای آیات سید محمدحسین طباطبایی، مرتضی مطهری و سیدابوالفضل موسوی زنجانی رحمه‌الله در بازار، مساجد، هیأت‌ها و دانشگاه‌ها توزیع می‌شد و همزمان روحانیون انقلابی در منابر از مردم دعوت می‌کردند تا از طریق شماره حساب‌های مندرج در آن، به مردم فلسطین کمک کنند.

با فراگیر شدن این اعلامیه، ساواک طی گزارشی دیگر در ۱۶ اردیبهشت ۱۳۴۹، با اشاره به افتتاح حساب مزبور درخواست کرد: صاحبان آن حساب‌ها «به‌طور غیرمحمسوس» شناسایی شوند.^۶ یکی از گزارشگران ساواک

علامه سید محمدحسین طباطبایی رحمه‌الله به‌خاطر بُعد علمی‌اش، نسبت به دیگر مراجع دور از سیاست بود و بیشتر به مسائل علمی، فلسفی و قرآنی اشتغال داشت. با این وجود، در برخی مواقع به مسائل سیاسی نیز توجه نشان می‌داد.^۱ علامه نسبت به مسئله اسرائیل توجه ویژه داشت. او اسرائیل را رژیمی نامشروع و غاصب می‌دانست و در جایی در رابطه با تجهیز رژیم صهیونیستی توسط انگلیس، فرانسه و آمریکا نوشته است: «بخش کوچکی از فلسطین یک بندر دریایی و پایگاه نظامی برای دول معظمه انگلیس و فرانسه و آمریکا می‌باشد و دولت پوشالی و دست‌نشانده‌ای به‌نام دولت اسرائیل در آنجا حکومت می‌کند و در این مدت کوتاه، هرچه توانسته‌اند، به تقویت و تجهیزش پرداخته‌اند و با تمام نیرو نگذاشته‌اند که دول اسارهی علیه ایشان

آیت‌الله العظمی سید محمدهادی میلانی رحمه‌الله

بر همه مسلمانان لازم است از هرگونه ارتباط با رژیم صهیونیستی خودداری نمایند

آیت‌الله میلانی رحمه‌الله نیز همچون سایر مراجع تقلید، نسبت به تحکرات و ظلم‌های اسرائیل مواضع تندی اتخاذ می‌کرد. به‌عنوان نمونه، در جریان جنگ شش‌روزه اعراب و اسرائیل، ایشان با صدور مکتوبی، هرگونه معامله و ارتباط با یهودیان را تحریم کردند. در این پیام آمده بود:

بسم الله تعالی شأنه

السلام علیکم
این حادثه مؤلمه فوق‌الحد، موجب تأثر و تأسف همه مسلمین جهان شد و بر تأثر از فجاج گذشته افورده. الی الله المتشکی والی ولیه المهدی علیه الصلوه والسلام نرفع الشکوی . خداوند متعال یهود را معرفی

فرموده که «یسعون فی الأرض فسادا» و نیز فرموده «التجدان اشْدالتاس عداوه للذین آمنوا الیهود» . و در حدیث از پیغمبر اکرم رحمه‌الله است می‌فرماید: «اظهرو البرائةَ منهم وباهتوهم لکیلا یطمعو فی الفساد فی الاسلام»^۲ .

آیت‌الله‌العظمی سید محسن حکیم رحمه‌الله

از بین بردن رژیم صهیونیستی از اهم واجبات است

ما بقوم حتی یغیرو اما بانفسهم»، تنها راه آزادی فلسطین را توجه فراینده به معنویات و خودسازی می‌دانستند که بی‌شک سهم حاکمان را در این فرآیند مهم، بیش از دیگران می‌شموردند.

معظم‌له در پیامی که به سازمان کنفرانس اسلاهی در عمان (پایتخت اردن) در ۱۳۴۶ ارسال کردند، بر این نکته زیر بنایی تأکید نمودند که راه حل منطقی قضیه فلسطین در اتحاد مسلمانان و در اتخاذ موضعی مستحکم که در پافشاری فراینده جهت پاکسازی سرزمین مقدس اسلاهی از تجاوز اشغالگران متبلور می‌شود و نیز اعلان مخالفت با هرگونه موضع سازش‌کارانه‌ای در ارانه راهکارهای منصفانه در پذیرش رژیم اشغالگر قدس، عزم و اراده راسخ خود را در دفاع از سرزمین غصب‌شده فلسطین به منصفه‌ظهور رسانند.

از دیدگاه آیت‌الله‌العظمی حکیم رحمه‌الله بهترین مکانیسم حل مشکلات فلسطین در مبارزه با اسرائیل و اخراج آن از دارالاسلام، به‌وسیله نیروی مسلح – که بدون تردید عملی‌تر از تمسک به طرق سیاسی حل و فصل اختلافات است – می‌باشد و پرواضح است که در پیش گرفتن سیاست اخیر، ثمره‌ای جز زیان‌کاری و از دست دادن سرزمین مقدس فلسطین، چیز دیگری به ارمغان نخواهد آورد (همان‌گونه که اکنون به‌طور شفاف شاهد آن هستیم) جالب اینکه ایشان راجع به کسانی که در جبهه با اسرائیل کشته می‌شوند، آیا می‌توان آنان را شهید قلمداد کرد یا خیر؟ عقیده دنازد:

اخیراً فتوکی اظهارنظر میلانی در مورد جنگ اعراب و اسرائیل و خودداری مسلمانان از برقراری ارتباط با یهودیان که به خط خود او می‌باشد، در تهران انتشار یافته و متعاقباً جهت آن ساواک ارسال خواهد شد…^۱مقدم»

در پی حمله اسرائیل به مسجدالاقصی در ۳۰ مرداد ۱۳۴۸، سید محمدعلی میلانی فرزند آیت‌الله میلانی رحمه‌الله در صحن نو در حرم امام رضا علیه‌السلام، سخنرانی کرده و از طرف پدر بزرگوارش، حادثه فوق را تسلیت می‌گوید. سپس با تأکید بر اینکه «من پیام پدرم آیت‌الله میلانی را ابلاغ می‌کنم»، از طرف ایشان می‌گوید: «در این ماه اخیر دو مصیبت بزرگ بر اسلام و مسلمین وارد شده: یکی موضوع عراق و حوزه علمیه نجف که مراجع تقلید و طلاب در آنجا مورد هتاک و بی‌احترامی قرار گرفته واین روزها جراند عربی اعلام کردند که سه نفر از مراجع بزرگ شیعه باید اعدام شوند

و مصیبت دوم، آتش سوزی مسجدالاقصی [است] که قلب پیغمبر رحمه‌الله را جریحه‌دار کرده و ما و تمام مسلمین جهان از این حادثه متأسفیم و باید همه اقدام کنند، همت کنند و مسجدالاقصی ترمیم و تعمیر شود.»^۲

در پائیز سال ۱۳۵۲ و در پی حمله دوباره اسرائیل به کشورهای اسلامی (مصر و سوریه) آیت‌الله میلانی دید و بازدید به مرسوم عید فطر را لغو کردند. ساواک در این باره گزارش داد: «روز عید فطر عده معدودی از دوستان و محارم یادشده، از وی دیدن کرده‌اند و عدم پذیرفتن عموم را به‌عنوان دید و بازدید، قبلاً میلانی اعلام کرده بود و این عمل ظاهر، برای ابراز همدردی با کشورهای عربی در حال جنگ با اسرائیل بوده است.»^۳

- پی‌نوشت‌ها**

۱. یهودیان تلاش می‌کنند، در روی زمین فساد به وجود آورند. (سوره مائده، آیه ۶۴)؛

۲. دشمن‌ترین مردم نسبت به مردم مسلمان یهود

می‌باشند. (سوره مائده، آیه ۸۲)؛

۳. تنفر خود را از یهود آشکار و آنها را بایکوت نمایند، تا طمع وارد کردن نابسامانی در اسلام را از سر بیرون کنند؛

۴. آن‌کس که اهتمام به امور مسلمانان نداشته باشد، (نسبت به امور و سرزمنون مسلمین بی‌تفاوت باشد)، مسلمان نیست؛

۵. آیت‌الله‌العظمی سید محمدهادی میلانی رحمه‌الله به روایت استاد ساواک، جلد سوم، تهران: مرکز بررسی

اسناد تاریخی، چاپ اول، ۱۳۸۱، ص: ۶۵؛

۶. همان، ص: ۵۸؛

۷. همان، ص: ۳۶؛

۸. همان، ص: ۵۷۷.

زشت و ناپسند دربار پهلوی به‌وسیله خود و مسلمانان خبر داده و از ایشان می‌خواهد که به مسئولان دولت وقت، درباره رعایت واجبات اسلامی و احترام گذاردن به احساسات مسلمانان تذکر دهد.

نامه تاریخی حضرت آیت‌الله محسن حکیم رحمه‌الله به شاه ایران درباره قضیه فلسطین متن کامل نامه آیت‌الله‌العظمی سیدمحسن حکیم رحمه‌الله به شرح زیر است:

جناب آقای محمدرضا پهلوی شاهنشاه ایران

سلام علیکم ورحمة‌الله وبرکاته
قطعا حضرت‌عالی از جزئیات حوادث مصیبت‌بار دیار مقدس فلسطین و ویرانی‌هایی که یهودیان و دشمنان اسلام ویرانی‌های این مسلمانان و توحه آنان را به تذکرات روحانیت شده‌اید. درحالی‌که از حکام و سران مسلمان می‌خواهم که براساس وظیفه اسلامی خود شخص برمسلمین مرتب نشود، این کار بر وی واجب می‌باشد.»

نظر معظم‌له در تخصیص زکات برای پشتیبانی از جنبش‌های فلسطینی درمقابله با رژیم اشغالگر صهیونیستی، به این شرح تبیین گردیده است:
«کاری که فدائیان انجام می‌دهند، از افضل اعمال است. خداوند آنان را یاری دهد و دشمنان اسلام را نابود نماید. از اعمال راجع و برتر، کمک و پشتیبانی از آنان به‌وسیله زکات می‌باشد؛ زیرا مصرف کردن زکات در راه مبارزه با صهیونیسم در واقع مصرف کردن آن در راه خداوند است؛ بلکه از بهترین راه‌های ممکن برای جلب رضای خداوند می‌باشد.»

مطلب مهم دیگر، موضع قاطع ایشان در محکوم کردن دولت پهلوی به‌علت شناسایی رژیم صهیونیستی است. ایشان با ارسال پیامی برای نماینده خود در ایران (آی‌الله بهبهانی) از محکوم کردن این عمل

والسلام علیکم ورحمة‌الله وبرکاته

آیت‌الله‌العظمی مرعشی نجفی رحمه‌الله

مسلمانان تذکرات روحانیت درباره جنایات رژیم غاصب را جدی بگیرند

ایشان برای کمک به مردم مظلوم فلسطین، مبالغی را جمع‌آوری و به آن سرزمین می‌فرستادند.^۱ همچنین از کمک غیرمادی به آوارگان فلسطینی نیز غافل نبود.^۲ ساواک در ۱۰ تیر ۱۳۴۶ در این باره گزارش داد:

موضوع: آیت‌الله شهاب‌الدین مرعشی نجفی

«طبق اطلاع، نامبرده بالا اخیراً نامه‌هایی جهت چند نفر از روحانیون مقیم همدان به اسامی آیت‌الله آخوند ملاعلی [معصومی همدانی]، آیت‌الله [سیدنصرالله] بنی‌صدر، آقای [حاج شیخ علی] داغانی، آقای [امیرزاهر ربانی] شاهنجرانی و شیخ رضا انصاری ارسال داشته که متن آن‌ها یکی بوده و از نامبردگان خواسته که با یهودیان مبارزه نمایند و حسابی هم، در بانک برای شهدای مسلمین در جنگ اعراب با اسرائیل افتتاح گردیده و در خاتمه از مردم درخواست کمک شده است. ملاحظات .خواهشمند است دستورفرمایید، ضمن انعکاس هرگونه اطلاع مکتسبه در این زمینه، با ارسال نامه‌هایی (به همدان) به‌نحو غیرمحمسوس در این‌باره تحقیق و نتیجه را اعلام نمایند.»^۳

در پی جنایت‌های اسرائیل، در ۳ تیر ۱۳۴۶ آیت‌الله مرعشی نجفی رحمه‌الله با صدور پیامی، اعلان عزاکردند و برگزاری جشن در روز میلاد پیامبر رحمه‌الله را تحریم نمودند. در این پیام آمده بود:

بسمه تعالی

«فریح هذا الوری بعیدهم وذنم اعیادنا ماتمنا»^۴

به‌مناسبت جریحه‌دار بودن قلوب مسلمین از حوادث اخیره و عراراد بودن بازماندگان مقتولین از آن‌ها، شایسته است برادران دینی برای اظهار همدردی با مصیبت‌زدگان و آسیب‌دیدگان مسلمین از دست ملت متفور (اسرائیل)، تظاهر به جشن و چراغانی در روز مولود مسعود پیغمبر اکرم رحمه‌الله ننمایند و حقیر هم در یوم مذکور از جلوس خودداری خواهم نمود. از خداوند متعال درخواست فتح و فیروزی برای برادران مسلمان نموده و خذلان طائفه یهود را خواهم.

شهاب‌الدین الحسینی المرعشی النجفی. (۱۵ربیع‌الاول ۱۳۸۷)^۵
ایشان در ۲۱ خرداد همان سال و با بروز جنگ شش‌روزه اعراب و اسرائیل، بار دیگر با صدور اعلامیه‌ای به جنایت‌های صهیونیسم جهانی واکنش نشان دادند. در این بیانیه آمده بود:

بسم الله الرحمن الرحيم

«ولاتحسبن الذين قتلوا في سبيل الله امواتاً بل احياء عند ربهم يرزقون»
همان‌طور‌که مقام شامخ روحانیت پیش‌بینی می‌کرد و خطر یهود را مکرراً گوشزد مسلمانان می‌نمود، این پیش‌بینی و دوراندیشی جامه عمل به خود پوشید و ضایعه مولمه؛ یعنی حوادث اخیر را به‌بار آورد. این فاجعه موجب تأثر شدید کلیه مسلمانان و بالخصوص علمای اعلام گردید و روحانیون ایران، تجاوز ظالمانه اسرائیل را بر برادران مسلمان شدیداً تقبیح نموده و از خداوند متعال درخواست می‌نمایند که دید و مکر آنان را بر خودشان برگردانده و مسلمانان را نصرت و یاری فرماید. امید از برادران دینی چنان است که از هر نوع کمک و ارتباط با ملت یهود خودداری نموده و از کمک مادی و معنوی به آسیب‌دیدگان و بازماندگان مسلمین دریغ نفرمایند «ان تتصوروا الله ينصرکم» و رجاه آن داریم که این پیش‌آمد ناگوار، موجب بیداری بیشتری برای مسلمانان و توجه آنان را به تذکرات روحانیت فراهم آورد و به‌جهت اعتلای اسلام و حفظ احکام و قوانین قرآن شریف، وحدت و اتفاق خود را «حفظ نفرمایند.» «واتصموا ببجل الله جميعا ولا تفروا»^۱

حره الداعی شهاب‌الدین الحسینی المرعشی النجفی (۲ربیع‌المولد ۱۳۸۷)^۲
ساواک مشهد درباره این اعلامیه گزارش داد: «به‌مناسبت جنگ اعراب و اسرائیل سید شهاب‌الدین مرعشی نجفی شدیداً اظهار تأسف نموده، سپس برای شهادت شهدای عرب در جنگ مذکور، مجلس ختمی روز ۲۶ خرداد از ساعت ۳ الی ۶ بعدازظهر در مسجد امام در قم ترتیب داده است. این روحانی ضمن اعلامیه‌ای از عموم طبقات مختلف دعوت کرده است که در این مجلس شرکت کنند. ضمناً طی اعلامیه دیگری از قاطبه مردم تقاضا کرده است که هرکس به‌اندازه قدرت و استطاعت، به بازماندگان شهدای عرب کمک کرده وجوهات خود را به حساب شماره ۱ بانک صادرات واریز کنند.»^۳

- پی‌نوشت‌ها**

۱. آیت‌الله‌العظمی سید شهاب‌الدین مرعشی نجفی به روایت اسناد ساواک، جلد دوم، تهران: مرکز بررسی اسناد تاریخی، چاپ اول، ۱۳۸۸، ص: ۱۲۱؛

۲. همان، ص: ۱۲۹؛

۴. دشمن تبهکار و ستمگر اعیادش را جشن می‌گیرد؛ درحالی‌که در سایه تجاوزات ظالمانه او عیدهای مسلمین به عزاتبدیل شده است؛

۵. آیت‌الله‌العظمی مرعشی نجفی به روایت اسناد ساواک، همان، ص: ۵۳؛

۶. همان، ص: ۴۳؛